

LANDSKAPS ARKEOLOGERNA

KULTURMILJÖVETARE OCH KUNSKAPSFÖRMEDLARE
I RIKSTÄCKANDE SAMVERKAN
www.landskapsarkeologerna.se

Maj 2009

Vindkraft

- den energiform som nu växer snabbast i världen

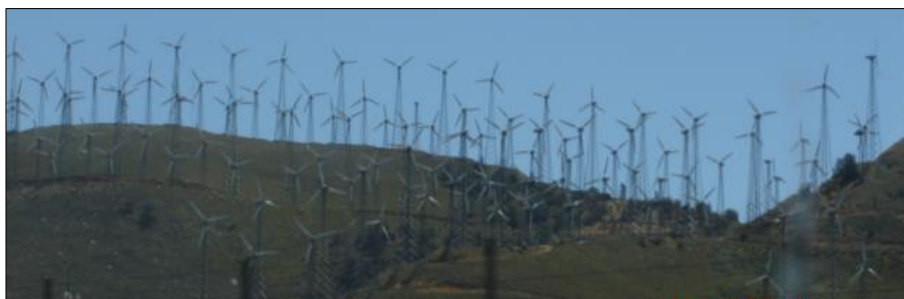
Nordamerika, Asien, Nordafrika, Mellanöstern, Europa – alla är med nu och ställer om till vindkraft. I Europa är Tyskland, Spanien och Danmark ledande. Sverige halkade efter under 1990-talet, men är nu på gång ordentligt. Man får nog vänja sig vid de karaktäristiska vindsnurrorna framöver vart man sig än i världen vänder. I Sverige planeras hundratals platser med vindkraftsverk. Det kommer att sysselsätta åtskilliga landskapsplanerare, även arkeologer.

Landskapsarkeologernas stora erfarenhet av kulturarvet med alla dess kulturlämningar och fornlämningar passar bra in i det rådande läget. Inga landskap är oss främmande alldeles oavsett alla regionala skiftningar. Vi har helt enkelt rejält med erfarenhet av fornlämningar och kulturmiljöer i alla hörn av landet. F.n. arbetar vi på ett flertal platser med hjälp till olika vindkraftsbolag, från Skåne i söder till Lappland i norr. Vi gör bl.a. kulturmiljöanalyser och arkeologiska utredningar som underlag till MKB-arbeten.

Särskilt intressant är att nu ordentligt få gå igenom landskapsavsnitt som tidigare valts bort eller lågprioriterats av tidsskäl vid inventeringar. Kunskapsläget är generellt mycket sämre om fornminnen uppe på berg i inlandets skogstrakter jämfört med nedanförliggande dalgångar och vattensystem. Och vindkraftsparkerna planeras ju i stor utsträckning uppe på höjder.

Våra resultat så här långt visar att fornlämningar saknas ibland, vilket vindkraftsplanerarna blir glada för. Men ibland finns fornlämningar – och även det blir man nöjd med att få veta så man kan vidta lämpliga åtgärder. Och ibland får man veta att särskilt intressanta kulturmiljöer påverkas, med råd om vad som bör göras. Vi känner att vi kan göra nytta, inte bara berätta *vad* som berörs i kulturmiljön utan även *hur* och *på vilket sätt* man bör ta hänsyn till landskapets historiska dimension.

I Kalifornien förefaller man koncentrera vindkraftverk till vissa områden. Under en flera hundra mil lång resa i april 2009 mestadels i bergs- och ökenområden kunde ingen som helst vindkraft anas. Men plötsligt mellan Bakersfield och Los Angeles i Mojaveökens västra delar var milslånga bergskedjor på mellan 1000 och 2000 meters höjd fullständigt täckta av vindkraftverk. På bilden nedan ser man några få vindmöller från bilfönstret men i själva verket fanns 1000-tals så långt ögat nådde.

Berg aktuellt för vindkraftverk i Norrbotten. Här studeras hur omgivande landskap påverkas visuellt.

Nedan tre exempel på fornminnen som vi nyligen hittat vid arkeologiska utredningar:

Samisk härd i Lappland

Torplämning i Småland

Fägata i Skåne